

Srdačno vas pozdravljam u ime Hrvatskoga sabora, pokrovitelja današnje svečanosti. Čast mi je biti ovdje s vama, u povodu obilježavanja 64. obljetnice pobjede nad fašizmom, Dana Europe i oslobođenja Domovine Hrvatske i 65. obljetnice III. Zasedanja ZAVNOH-a. Slobodarski, demokratski i državotvorni duh našeg naroda, njegova potreba da slobodno izriče svoju volju, njegova potreba da slobodno odlučuje o svojoj nacionalnoj i političkoj sadašnjosti i budućnosti, iskazivana je tijekom duge i teške naše nacionalne povijesti. Hrvatski narod nosio je tradiciju čuvanja nacionalnog identiteta u različitim državnim zajednicama naše burne povijesti, i uvijek jasno izražavao težnju za samoodlučivanjem. To je naročito došlo do izražaja tijekom 19. a nastavljeno u 20. stoljeću.

Tradicija je, nažalost, prekinuta formiranjem Nezavisne Države Hrvatske. NDH-a je nastala na potpuno nedemokratskim osnovama, kao satelit i instrument jednog nedemokratskog fašističkog i nacističkog sustava.

NDH je svojom nedemokratskom praksom, terorom koji je provodila, stvorila diskontinuitet i ostavila tamnu mrlju na stoljetnoj, demokratskoj povijesti hrvatske državnosti.

Slobodarski duh hrvatskoga naroda - stoljećima čuvan i razvijan - pružio je otpor teroru i okupaciji i okupljen oko antifašista, započeo borbu za oslobođenje. Na duhu hrvatskog slobodarskog kontinuiteta, rođena je antifašistička Hrvatska. Hrvatska koju su po drevnoj tradiciji formirali slobodni narodni predstavnici.

Tih povijesnih dana, ovdje u Topuskom, okupili su se najzaslužniji tadašnji hrvatski domoljubi, vodeći hrvatski antifašisti, koji su, rukovodeći antifašističkom borbom hrvatskoga naroda, učinili tu časnu borbu sastavnicom svjetske antifašističke koalicije. Za slobodoljubivi hrvatski narod to je bilo od sudbinske važnosti. Ta borba svrstala je Hrvatsku na pobjedničku stranu, ali i čitavu avnojevsku bivšu zajedničku državu.

Treće zasjedanje Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske, bio je prvi pravi sabor Hrvatske, na kome su kao predstavnici naroda, sudjelovali najbolji sinovi i kćeri antifašističke Hrvatske. Odluke koje je ZAVNOH tada donio, imale su velik i dalekosežan značaj za Hrvatski narod i njegovu državnost. Odluke koje je ZAVNOH je na tom povijesnom zasjedanju donio, postale su ustavno-pravni temelj suvremenoj Hrvatskoj državi, a ZAVNOH je tako postao prethodnik modernog hrvatskog parlamenta.

Poštovani hrvatski antifašisti, ponosni smo stoje moderni Hrvatski sabor naslijedio i očuvao državotvorni, slobodarski, demokratski duh, baštineći preko ZAVNOHA plemenita i univerzalna načela antifašizma.

Konstituiranje najvišeg organa slobodne i antifašističke demokratske Hrvatske -prethodilo je odluci o ujedinjavanju svih hrvatskih krajeva koji su tijekom ustaške vladavine bili odcijepljeni. Predane i prigrabljene - Istra, Istra, Dalmacija, Rijeka, Zadar, brojni otoci, Međimurje i Baranja - vraćene su Matici Hrvatskoj.

ZAVNOH je odlučio i o pristupanju novoj državnoj zajednici - na principima federativnog uređenja - u kojoj će Hrvatska biti zaseban i ravnopravan član. ZAVNOH je ideju državnosti, kojoj je hrvatski narod težio gotovo tisuću godina, sačuvao kroz primjenu federalnog načela u bivšoj zajedničkoj državi. Federalno načelo koje je ozakonio ZAVNOH, Ustavom iz 1974. ojačalo je državnost republika i omogućilo razdruživanje jugoslavenske federacije, osamostaljenje i obranu Republike Hrvatske početkom 90-tih.

Obilježavanjem obljetnice ZAVNOH-a pod pokroviteljstvom Hrvatskoga sabora, mi potvrđujemo našu antifašističku orijentaciju.

Ovom prigodom, kao i uvijek, iskazujemo zahvalnost svima onima koji su dali doprinos uspostavi samostalne i međunarodno priznate Republike Hrvatske - koja dijeli u potpunosti

vrijednosti i težnje suvremenog demokratskog svijeta, a njihov je neizostavan, sastavni element - antifašizam. Jedan od dokaza tomu je i Deklaracija o antifašizmu, donesena u Hrvatskom saboru 2005. godine. Tom Deklaracijom naglašava se potreba trajne afirmacije antifašističkih vrijednosti i očuvanja stečevina antifašizma. Deklaracijom se izričito pozivaju sva državna tijela, da zakonskim sredstvima i djelatno, čuvaju i unapređuju antifašističke vrijednosti i stečevine hrvatskoga društva; da rade na očuvanju dostojanstva i skrbi nad sudionicima antifašističke borbe, da čuvaju spomeničku baštinu tog vremena, kao opće kulturno dobro.

U takvo, opće kulturno dobro, spada i zgrada ZAVNOH-a. Njena temeljita obnova bit će doprinos razvoju Topuskog ali i dokaz i potvrda našeg opredjeljenja. Cijenjeni hrvatski antifašisti, s ponosom podsjećam na pobjedu nad fašizmom, ne samo na hrvatskom tlu, nego na prostoru čitave Europe.

Toj velikoj pobjedi antifašističke koalicije, najvećoj pobjedi u povijesti čovječanstva, svojom su hrabrošću i žrtvama bitno doprinijeli i hrvatski antifašisti. Zato Hrvatska, zajedno sa svim zemljama slobodarske i demokratske Europe, može slaviti Dan pobjede nad fašizmom kao svoj dan - Dan Europe.

Poštovani, s mišlju o Ujedinjenoj Europi, zajednici ujedinjenih europskih zemalja, u kojoj Hrvatska vidi svoju budućnost, ja još jednom iskazujem zahvalnost svima onima koji su postavili temelje moderne Republike Hrvatske, antifašistima u II. svjetskom ratu i hrvatskim braniteljima u Domovinskom ratu

Topusko, 9.5.2009.